

Mustatattiainen

Svart svampkortsvinge
Oxyporus mannerheimii

Uhanalaisuusluokka (IUCN): elinvoimainen (LC)

Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 1924

Luontodirektiivin laji (liite II)
BOR suojelutaso ei tiedossa

Luonnehdinta

Mustatattiainen on 7–10 mm pitkä, roteva lyhytsiipinen, jolla on iso pää ja huomiota herättävän voimakkaat yläleuat. Väriykseltään se on musta punaruskeita tuntosarvia ja nilkkoja lukuun ottamatta.

Elinympäristö ja levinneisyys

Mustatattiainen elää sekä toukkana että aikuisena sienten itiöemissä. Useimmiten sitä on tavattu tateilta, joskus myös puulla kasvavista helttasienistä. Sen elinympäristöjä ovat vanhat luonnontilaiset metsät ja palaneet metsät, mutta havaintoja on tehty myös koivikoissa, harjumänniköissä, ja jopa rakennetussa ympäristössään. Lajin elinympäristövaatimukset tunnetaan kuitenkin heikosti. Lajista on tehty viime vuosikymmeninä hyvin vähän havaintoja, eikä nykylevinneisyydestä ja runsaudesta ole tarkkaa tietoa. Varsinaisia lajiin kohdistuneita kartoituksia ei ole juurikaan tehty. Lajin tunnettu nykylevinneisyys painottuu itäiseen Keski-Suomeen sekä maan itäosaan Nuijamaalta Kuusamoon.

Nykytila ja uhkatekijät

Mustatattiainen on aikaisemmin taantunut voimakkaasti Suomen lounais- ja länsiosissa, maan itäosissa lajin taantuminen ei ole ollut ainakaan yhtä voimakasta. Aivan viime aikojen muutoksista ei ole riittäviä tietoja. Lajin elinympäristövaatimukset tunnetaan puutteellisesti, joten mahdollisia uhkatekijöitä on vaikea arvioida.

Hoitosuositukset

Mustatattiainen on rauhoitettu luontodirektiivin laji. Sen esiintymispaikoilla estetään puuston liiallinen tiheneminen, esimerkiksi tiheään kuusikon syntyminen, mutta myöskään avohakkuita ei tehdä. Lajin elinympäristövaatimukset, levinneisyys ja runsaus tulisi selvittää, jotta voitaisiin arvioida suojelutoimien tarpeellisuus ja mahdollinen kohdentaminen.

Lähteet

- Ilmonen, J., Ryttyäri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 177 s.
- Rassi, P., Alanen, A., Kemppainen, E., Vickholm, M. & Väisänen, R. 1985. Uhanalaisten eläinten ja kasvien suojelutoimikunnan mietintö. Osa II Suomen uhanalaiset eläimet. Komiteamietintö 1985:43, Ympäristöministeriö. 466 s.

Kuva: Malinen, Pekka, Luomus, CC-BY-SA-4.0